

Prezes Urzędu Ochrony
Konkurencji i Konsumentów
Adam Jasser

Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów

BP-072-01/16(3)AP

Warszawa, 4 lutego 2016 roku

Tomasz Buława
Zastępujący Dyrektora Generalnego
Kancelaria Prezesa Rady Ministrów

Szanowny Panie Dyrektorze,

w odpowiedzi na pismo DKN.WN.580.2016.BK z 29 stycznia br. przesyłam poniższe informacje.

System ochrony konkurencji i konsumentów, wyzwania przed nim stojące oraz cele Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów są opisane i zdefiniowane w dokumencie strategicznym - *Polityce ochrony konkurencji i konsumentów*¹. Dokument ten został przyjęty przez Radę Ministrów 22 września 2015 r. Dokument był konsultowany publicznie, także przez Radę Doradczą przy Prezesie UOKiK. W mojej ocenie, cele strategiczne szczegółowo opisane w *Polityce* są realizowane przez UOKiK na wysokim poziomie.

Podstawowym celem UOKiK zdefiniowanym przez *Politykę* jest działanie na rzecz dobrobytu konsumentów oraz tworzenia warunków, w których efektywna konkurencja oznacza także uczciwe relacje przedsiębiorców z konsumentami. Zakłócenia konkurencji często przejawiają się nieuczciwym traktowaniem konsumentów. Reagowanie na tego typu naruszenia pozwala UOKiK na przywrócenie równych zasad gry i chroni konsumentów przed stratami.

Polityka podkreśla również, że działania sprawcze, wspomaganie samoregulacji branż oraz działania perswazyjne muszą być przeprowadzane w sposób przejrzysty i zapewniający przestrzeganie sprawiedliwości proceduralnej i prawa do obrony.

Jeśli chodzi o realizację celów *Polityki*, rok 2015 był rokiem wzmożonej działalności Urzędu na rynku finansowym. Dotyczyło to zarówno podejmowania postępowań o naruszenie zbiorowych interesów konsumentów, jak i działań legislacyjnych. Urząd znacząco podniósł także poziom przejrzystości swoich działań, otwartości na dialog z przedsiębiorcami oraz wzmocnił ich prawo do obrony. W aspekcie ochrony konkurencji, podjęte zostały konkretne działania aby zwiększyć wykrywalność karteli. Urząd zwracał również szczególną uwagę na pilne kwestie konkurencji na

¹ *Polityka Ochrony Konkurencji i Konsumentów*: https://uokik.gov.pl/aktualnosci.php?news_id=11907

rynku usług telekomunikacji mobilnej, postulując rozdysponowanie częstotliwości będących własnością państwa tak, aby były one najkorzystniejsze dla konkurencji i konsumentów.

Szczegółowe sprawozdania z działalności i realizacji zadań UOKiK przedstawiane jest przez Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów corocznie, na początku drugiego półrocza danego roku. Sprawozdania publikowane są na stronie internetowej Urzędu jako element realizacji polityki otwartości i przejrzystości działania - jest to odpowiedź na liczne zapytania mediów, środowisk prawniczych i przedsiębiorców, którzy w syntetycznej formie otrzymują zagregowane dane dot. działalności UOKiK, także w porównaniu z latami wcześniejszymi. Efektywność realizacji zadań za 2015 r. zostanie przedstawiona w kolejnym sprawozdaniu i będzie dotyczyć przede wszystkim omówienia kwestii przysporzenia konsumenckiego i form, jakie może przyjmować, liczby prowadzonych postępowań i wydanych decyzji, zarówno w pionie ochrony konkurencji jak i pionie ochrony konsumentów - decyzji stwierdzających, zobowiązujących oraz nałożonych kar.

Informuję również, że co roku sporządzany jest, na prośbę Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, Plan działalności UOKiK, w którym definiowane są cele, zadania oraz mierniki ich realizacji, a także - w kolejnym roku - sprawozdanie z jego realizacji.

W 2014 r. zrealizowano poniższe cele²:

1. monitorowanie zgodności z prawem antymonopolowym przetargów rozpisywanych w ramach wydatkowania funduszy unijnych - badaniu poddano pełen przekrój przetargów organizowanych w związku z wydatkowaniem środków z Regionalnych Programów Operacyjnych;
2. przygotowanie informacji o skutkach obowiązywania ustawy o ochronie praw nabywcy lokalu mieszkalnego lub domu jednorodzinnego (art. 40 ustawy);
3. monitoring rynku oraz przygotowanie raportu na temat jakości i oznakowania artykułów żywnościowych (wędlin i produktów mleczarskich) z niższych półek cenowych;
4. zapewnienie zgodności udzielania w Polsce pomocy publicznej (w tym środków z funduszy strukturalnych) z odpowiednimi przepisami prawa unijnego, monitorowanie pomocy publicznej i pomocy de minimis udzielanej w Polsce;
5. rozwój bezpiecznego i pro konsumenckiego rynku poprzez monitorowanie rynku dóbr i usług konsumenckich - przeprowadzono ogólnopolskie badanie wzorców umów oraz praktyk stosowanych przez deweloperów w obrocie konsumenckim.

Natomiast cele określone na 2015 r. dotyczyły³:

1. Zwiększenia poziomu ochrony konsumentów na rynku, poprzez:

² Załącznik nr 3.

³ Załącznik nr 4.

- prowadzenie badań sektorowych, m.in. sektor finansowy;
- wdrożenie systemu pozasądowego rozstrzygania sporów konsumenckich;
- przeprowadzenie kampanii informacyjnej wśród konsumentów i przedsiębiorców o nowym prawie konsumenckim;
- dokonanie analizy wyników kontroli przeprowadzanych przez Inspekcję Handlową, a następnie publikacja jej w formie komunikatów prasowych lub poradników dla konsumentów.

2. Zwiększenie przejrzystości działań UOKiK:

- opracowanie wytycznych oraz wyjaśnień dla przedsiębiorców i konsumentów w związku z wejściem w życie nowelizacji ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, wprowadzającej nowe instytucje oraz aktualizującej wcześniej obowiązujące;
- skrócenie czasu prowadzenia postępowań w sprawie kontroli koncentracji, rozpatrywanych w I fazie.

3. Zwiększenie przejrzystości udzielonej pomocy publicznej.

Najważniejsze postępowania i decyzje wydane przez UOKiK w 2015 r.

1. Ochrona konsumentów - postępowania dotyczące polis z UFK

Rynek usług finansowych stanowi jeden z priorytetów *Polityki* w zakresie ochrony konsumentów. W 2015 r. zakończono szesnaście z siedemnastu prowadzonych postępowań dotyczących towarzystw ubezpieczeniowych oferujących polisy z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym (UFK). Zarzuty dotyczyły stosowania opłat likwidacyjnych, które w opinii Urzędu przerzucają na konsumentów koszty początkowe zawarcia ubezpieczenia - głównie wynagrodzenie pośredników ubezpieczeniowych. W ocenie UOKiK powinny one obciążać w głównej mierze ubezpieczycieli, a ich poniesienie stanowi zwyczajne ryzyko prowadzenia działalności gospodarczej. W efekcie wydano 16 decyzji zobowiązujących wobec: Allianz, Aviva, Nationale Nederlanden, MetLife, PKO Życie (d. Nordea Życie), PZU Życie, Axa, Europa, Pramerica, Sopockiego TUnŻ Ergo Hestia, UNIQA TUnŻ, TUnŻ WARTA, Aegon, Compensa, Generali i Open Life. Dobrowolnie zobowiązali się oni do znaczącego obniżenia opłat likwidacyjnych w istniejących umowach i wyeliminowania ich z nowych wzorców umownych. UOKiK będzie monitorował wykonanie decyzji w oparciu o sprawozdania złożone przez ubezpieczycieli.

2. Ochrona konsumentów - postępowania dotyczące kredytów hipotecznych we frankach szwajcarskich

W 2015 r. wszczęto postępowania wyjaśniające wobec wszystkich banków, które oferowały kredyty hipoteczne we frankach szwajcarskich. Z sygnałów, które docierały do Urzędu wynikało, że nie wszystkie banki uwzględniały ujemne oprocentowanie, choć w umowach

kredytowych sposób ustalania oprocentowania określony został jako suma stawki bazowej LIBOR i marży kredytu. Dlatego w ramach prowadzonych postępowań wyjaśniających Urząd zapytał instytucje finansowe o ich praktyki w tym zakresie⁴.

W grudniu UOKiK wydał dwie pierwsze decyzje dotyczące nieuwzględniania ujemnego oprocentowania wobec ING Banku Śląskiego oraz mBanku. 6 kolejnych postępowań jest w toku. ING Bank Śląski dobrowolnie zobowiązał się do zmiany praktyk - bank będzie uwzględniał ujemne oprocentowanie kredytów, przeliczy oprocentowanie stosowane dotychczas i odda klientom kwotę wynikającą z różnicy między dotychczasowym oprocentowaniem, a tym, które uwzględnia obniżony LIBOR. Ponadto, poinformuje klientów o podjętych działaniach. mBank nadal nie uwzględnia ujemnego oprocentowania kredytów hipotecznych w CHF, dlatego w decyzji UOKiK nakazał zaniechanie stosowania tej praktyki. Ponadto, mBank musi usunąć skutki stwierdzonego naruszenia: kredytobiorcom ma zostać zwrócona kwota wynikająca z przeliczenia oprocentowania przyjmującego wartość ujemną. Za naruszenie zbiorowych interesów konsumentów na przedsiębiorcę nałożono karę w wysokości ponad 6,5 mln zł⁵. Rozstrzygnięcia UOKiK zostaną ponadto opublikowane na stronach internetowych obu banków.

3. Ochrona Konsumentów - T-Mobile Polska - rekompensata publiczna

Jednym z elementów mających na celu eliminowanie zjawisk antykonsumenckich jest nakładanie kar finansowych na przedsiębiorców w postępowaniach dotyczących naruszenia zbiorowych interesów konsumentów. Wysokość kar jest jednak często obniżana przez sądy podczas postępowań odwoławczych od decyzji UOKiK. Ponadto, nałożone kary finansowe na przedsiębiorców nie wpływają bezpośrednio na polepszenie sytuacji konsumentów, dotkniętych stosowaniem niedozwolonej praktyki.

W związku z powyższym od 2015 r. UOKiK w swoich decyzjach zaczął uwzględniać nowe rozwiązanie - rekompensatę publiczną. Jest to środek usunięcia skutków stosowania praktyki, który pozwala na poprawienie indywidualnej sytuacji konsumenta. Spełnia jednocześnie funkcję represyjną, ponieważ wymaga od przedsiębiorcy poniesienia kosztów. Rekompensata może przybrać różne formy np. zwrot pieniędzy konsumentom, możliwość odzyskania składki ubezpieczeniowej, darmowy dostęp do kanału telewizyjnego. Rekompensata publiczna przynosi przede wszystkim wymierne korzyści konsumentom określane mianem przysporzenia konsumenckiego. Jest to szersze pojęcie, które oprócz stosowania rekompensaty publicznej obejmuje także skutki decyzji nakazujących zaprzestanie stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów. Dzięki eliminacji szkodliwego działania, konsumenci nie będą w przyszłości ponosić dalszych strat, będących jego efektem.

Przykładem rozstrzygnięcia UOKiK, w którym zastosowano rekompensatę publiczną, była decyzja wydana w sprawie T-Mobile Polska. W opinii UOKiK T-Mobile Polska naruszył zbiorowe

⁴ Zestawienia ilustrujące odpowiedzi banków dostępne są na stronie internetowej www.finance.uokik.gov.pl.

⁵ mBank zapowiada odwołanie od decyzji Prezesa UOKiK

interesy konsumentów, podwyższając bezpodstawnie wysokość abonamentu i informując o tym klientów. Konsument mógł się zgodzić na nowe warunki, zrezygnować z usług, albo skorzystać z nowej oferty proponowanej przez przedsiębiorcę. Zdaniem UOKiK, treść zawartych z abonentami umów o świadczenie usług telekomunikacyjnych nie dawała podstawy do dokonania takiej zmiany, gdyż nie zawierały stosownej klauzuli modyfikacyjnej. W ten sposób operator wprowadził klientów w błąd. W wydanej decyzji UOKiK stwierdził zaniechanie (w trakcie postępowania) opisanej praktyki przez T-mobile. Jednocześnie zobowiązano przedsiębiorcę do usunięcia skutków niekorzystnej dla abonentów praktyki w formie rekompensaty publicznej: każdy konsument, który dostał informację o jednostronnej zmianie wysokości abonamentu, powinien otrzymać 65 zł rekompensaty. Operator opublikuje również decyzję na swojej stronie internetowej. Obok zobowiązania do wypłacenia rekompensaty publicznej Urząd nałożył na T-mobile karę finansową w wysokości ponad 4,5 mln zł.

4. Zwalczanie porozumień ograniczających konkurencję - decyzja dot. Swatch Group Polska

Postępowanie w sprawie niedozwolonego porozumienia na rynku sprzedaży zegarków wszczęto w czerwcu 2013 r. UOKiK ustalił, że Swatch Group Polska wraz z dystrybutorami ustalają minimalne ceny detaliczne sprzedaży zegarków w sklepach tradycyjnych i internetowych. W efekcie konsumenci nie mogą kupić produktów taniej niż narzucona z góry cena pomniejszona o określony rabat. Dotyczy to zegarków następujących marek: Omega, Tissot, Certina, Longines, Rado, Swatch, Flik Flak i CK. Swatch Group Polska jest ich wyłącznym dystrybutorem w Polsce.

Porozumienie charakteryzowało się różnymi rodzajami zachowań. Były to uzgodnienia wertykalne pomiędzy dostawcą a dystrybutorami, ale jednocześnie nosiły cechy tzw. porozumienia *hub and spoke*, które polega na wymianie informacji dotyczących cen odsprzedaży pomiędzy konkurentami za pomocą pośrednika działającego na innym szczeblu w tym samym łańcuchu obrotu. W tej sprawie dystrybutorzy dokonywali takich uzgodnień poprzez Swatch Group Polska i w efekcie - pomimo braku bezpośrednich kontaktów - byli świadomi polityki cenowej swoich konkurentów. Ponadto trzech dystrybutorów (Krakowski Salon Jubilerski, FHU Płonka oraz Max-Time) wymieniało informacje o cenach i ustalało je bezpośrednio ze sobą.

Za udział w porozumieniu ograniczającym konkurencję na przedsiębiorców zostały nałożone kary finansowe w łącznej wysokości ponad 2 mln zł. Urząd nakazał również zaniechanie stosowania niedozwolonych praktyk.

Wzmacnianie systemu ochrony konkurencji i konsumentów

Potrzeba wzmocnienia systemu ochrony konsumentów, zwłaszcza na rynku finansowym, sprawiła, że z inicjatywy Ministra Finansów Mateusza Szczurka i Ministra Sprawiedliwości Cezarego Grabarczyka, UOKiK podjął się przygotowania niezbędnych zmian legislacyjnych.

Efektom prac UOKiK oraz rządu była nowelizacja części konsumenckiej ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Nowela była przedmiotem intensywnych konsultacji społecznych.

Nowelizacja ta została jednogłośnie przyjęta przez Sejm 4 września 2015r., z poparciem wszystkich klubów parlamentarnych. Nowelizacja wejdzie w życie 17 kwietnia br. i obejmuje w szczególności:

- wprowadzenie nowego modelu kontroli wzorców umownych - przejęcie przez Prezesa UOKiK kompetencji sądów w zakresie rozstrzygania o niedozwolonym charakterze postanowienia wzorca umowy i zakazie jego dalszego wykorzystywania;
- określenie nowej praktyki stanowiącej zbiorowe naruszenie interesów konsumentów - zabronione będzie proponowanie konsumentom nabycia usług finansowych, które nie odpowiadają ich potrzebom lub proponowanie nabycia tych usług w sposób nieadekwatny do ich charakteru (tzw. *miss-selling*);
- wprowadzenie decyzji tymczasowych - na wzór postępowań w sprawie praktyk ograniczających konkurencję - pozwoli to na szybką reakcję na praktyki zagrażające zbiorowym interesom konsumentów;
- wprowadzenie instytucji tajemniczego klienta - która pozwoli na uzyskanie dowodów w postępowaniu w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów;
- możliwość wyrażenia poglądu istotnego w sprawie - UOKiK będzie mógł wyrazić swój pogląd w indywidualnej sprawie przed sądem powszechnym, jeśli przemawia za tym interes publiczny;
- możliwość publikowania bezpłatnych komunikatów i ostrzeżeń w publicznym radiu i telewizji - dzięki temu będzie możliwe szybkie i skuteczne ostrzeganie konsumentów o zrachowaniach lub zjawiskach, które istotnie zagrażają ich interesom.

Rok 2015 był także pierwszym rokiem funkcjonowania znowelizowanej ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w zakresie prawa antymonopolowego. Jednym efektów przyjętych rozwiązań jest skrócenie czasu postępowań dotyczących kontroli koncentracji. Średni czas na wydanie decyzji, od 18 stycznia (wejście w życie nowelizacji) do końca 2015 r., wyniósł 34 dni. Rok wcześniej, w tym samym okresie, było to 56 dni. Wydano też pierwsze ostrzeżenie konsumenckie. Są one wykorzystywane w przypadku stwierdzenia przez Urząd szczególnie uzasadnionego podejrzenia stosowania przez przedsiębiorcę nielegalnej praktyki, która może narazić szeroki krąg konsumentów na znaczne straty finansowe lub niekorzystne skutki. Ostrzeżenia są zamieszczane na stronie internetowej Urzędu.

Sprawne działanie UOKiK, budowa sieci na rzecz konkurencji i konsumentów

Udoskonalaniu przepisów prawa towarzyszą wysiłki zmierzające do zwiększenia efektywności UOKiK. W 2014 r. reforma organizacyjna UOKiK wprowadziła klarowny podział na pionowy ochrony konkurencji oraz konsumencki, z departamentami wspierającymi do dyspozycji obu pionów (wsparcie prawne, analiza ekonomiczna, media i komunikacja). Głównym obszarem udoskonalenia pracy Urzędu jest wzrost znaczenia analiz ekonomicznych w orzecznictwie UOKiK, zarówno w części antymonopolowej jak i konsumenckiej. W 2015 r. wprowadzono zmiany organizacyjne w pionie konkurencji wzmacniające funkcje analityczne i działania śledcze Urzędu. Przyjęte rozwiązania - w szczególności rozdzielenie funkcji operacyjno-dochodzeniowych i kompetencji strategiczno-analitycznych - pozwolą skuteczniej ścigać i zwalczać kartele oraz chronić konkurencję przed praktykami monopolistycznymi. Pod koniec 2014 r. wprowadzono również zmiany w pionie konsumenckim, poprzez oddzielenie monitoringu rynku od postępowań administracyjnych. Pozwoli to na sprawniejszą identyfikację zagrożeń dla konsumentów, a także przyspieszenie prowadzonych postępowań (reakcji na naruszenia). W tym kontekście, jednym z celów na rok 2016 będzie usprawnienie systemu zarządzania skargą konsumencką, między innymi przez dalszy rozwój współpracy z interesariuszami: regulatorami, organizacjami, konsumentami, powiatowymi (miejskimi) rzecznikami praw konsumentów. Zmianom organizacyjnym towarzyszyło wprowadzenie wewnętrznego systemu oceny jakości podejmowanych działań władczych - Komitetu ewaluacyjnego, który wspiera proces decyzyjny w UOKiK, przyczyniając się do poprawy spójności orzecznictwa i terminowości prowadzenia postępowań.

Wspomniana współpraca jest elementem budowania sieci na rzecz konkurencji i konsumentów, która zgodnie z założeniami Polityki jest jednym z kluczowych elementów skutecznego systemu ochrony konkurencji i konsumentów. Realizując to założenie, UOKiK kładzie nacisk na wymianę informacji oraz podejmowanie skoordynowanych działań odpowiednich organów w przypadku wykrywania zagrożeń.

Tworzeniu sieci towarzyszyło kształtowanie nowego standardu w relacjach UOKiK z uczestnikami rynku, w tym z przedsiębiorcami. Otwartość na relacje z uczestnikami rynku budowana jest na różnych etapach postępowań prowadzonych przez Prezesa Urzędu. Standardem w działaniach UOKiK jest to, aby tam, gdzie jest to uzasadnione, a nie ma ku temu przeszkód prawnych lub faktycznych, przedsiębiorca mógł być wysłuchany i przedstawić swoje racje w sposób względnie odformalizowany, poza trybem przewidzianym w przepisach prawa procesowego, w bezpośrednim kontakcie z pracownikiem prowadzącym postępowanie. Przedsiębiorca powinien w łatwy sposób uzyskać potrzebną informację w związku z prowadzonym postępowaniem. Określeniu zasad relacji rynku z UOKiK służyło wydanie dokumentu *Wyjaśnienia w sprawie reguł kontaktów z przedsiębiorcami w związku z kompetencjami orzecznictwymi Prezesa UOKiK*.

Budowanie partnerskich relacji opiera się na otwartości UOKiK w kontaktach z otoczeniem jak i przejrzystości działania Urzędu. Wiąże się również z tzw. negocjacyjnym modelem stosowania prawa ochrony konkurencji i konsumentów, który umożliwia szybszą eliminację z rynku szkodliwych praktyk. W praktyce przejawia się to częstym stosowaniem przez UOKiK wezwań oraz decyzji zobowiązujących. Działania miękkie obejmują wskazywanie najlepszych praktyk i zobowiązywanie przedsiębiorców do dobrowolnego dokonania zmian. Doświadczenie pokazuje, że jest to skuteczny środek eliminowania części niedozwolonych praktyk z rynku, gdyż w przeważającej części przedsiębiorcy dostosowują swoje zachowanie do wskazań UOKiK.

Kolejnym rozwiązaniem odwołującym się do modelu negocjacyjnego jest zakończenie postępowania administracyjnego poprzez przyjęcie przez UOKiK zobowiązania zaproponowanego przez przedsiębiorcę. Wykonanie zobowiązania eliminuje niedozwolone praktyki lub ich skutki, musi być jednak zawsze adekwatne do zarzucanego naruszenia. Jest to korzystne rozwiązanie zarówno dla przedsiębiorców jak i interesu publicznego.

W kontekście wydawanych decyzji chciałbym wspomnieć o zapoczątkowanym w 2015 r. uwzględnianiu w orzecznictwie UOKiK rekompensaty publicznej, której rola została opisana w części podsumowującej najważniejsze decyzje z 2015 r.

Istotnym rozwiązaniem jest jednak przede wszystkim wprowadzona w 2015 r. nowa procedura Szczegółowego Uzasadnienia Zarzutów (SUZ), której stosowanie jest efektem analizy postulatów rynku. Uzasadnienie zarzutów jest stosowne do wszystkich postępowań w sprawach praktyk ograniczających konkurencję, praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów oraz nakładania kar pieniężnych za naruszenie przepisów ustawy, wszczętych po 1 września 2015 r. Jest to odpowiednik *Statement of Objections* stosowanego przez Komisję Europejską i inne europejskie organy ochrony konkurencji. Ma na celu podwyższenie standardów sprawiedliwości proceduralnej, w tym prawa do obrony.

Polityka przejrzystości działania UOKiK

Realizację polityki przejrzystości Urzędu odzwierciedla także uruchomiona w ubiegłym roku baza wyroków sądowych. Zamieszczane są w niej informacje dotyczące wszystkich rozstrzygnięć w sprawach odwołań od decyzji z zakresu praktyk ograniczających konkurencję, kontroli koncentracji, naruszenia zbiorowych interesów konsumentów oraz w sprawach o uznanie klauzul za niedozwolone. Obecnie w bazie znajdują się wyroki, które zapadły po 1 września 2015 r., jednak baza jest sukcesywnie uzupełniana o wcześniejsze rozstrzygnięcia. Bazie towarzyszą publikowane okresowo komunikaty prasowe podsumowujące najważniejsze rozstrzygnięcia sądów w sprawach decyzji wydanych przez UOKiK - zarówno tych, w których sąd podtrzymał linię orzecniczą Urzędu, jak i tych, w których ją zweryfikował.

Przejrzystość działania UOKiK przejawia się także w publikacji na stronie internetowej wyjaśnień oraz zasad dotyczących zarówno rozwiązań proceduralnych jak i polityki informacyjnej Urzędu. Oprócz aktualizacji części wytycznych związanych ze zmianami w prawie, w 2015 r. opracowano i udostępniono nowe dokumenty dotyczące: zgłaszania zamiaru koncentracji, procedury dobrowolnego poddania się karze, szczegółowego uzasadnienia zarzutów, reguł kontaktów z przedsiębiorcami, informowania o wyrokach sądowych. Opublikowano również wyjaśnienia dotyczące zasad publikowania informacji o wynikach badań rynku, co również było odpowiedzią na postulaty rynkowe.

Działania *advocacy*

Wymiana wiedzy prawnej i ekonomicznej oraz doświadczeń odbywa się poprzez promowanie przez UOKiK zagadnień z zakresu ochrony konkurencji i konsumentów (*advocacy*). Służą temu realizowane projekty edukacyjne i informacyjne skierowane zarówno do konsumentów jak i przedsiębiorców. W ramach działań *advocacy* UOKiK między innymi: publikuje teksty wystąpień i prezentacji członków Kierownictwa, prowadzi akcje informacyjne, tematyczne serwisy internetowe⁶, organizuje konferencje i konkursy, a także wydaje różnego typu publikacje. Przykładem tej ostatniej działalności może być opracowany w 2014 r. *Poradnik - Świadczenie usług cmentarnych i pogrzebowych*. Wyniki kontroli przeprowadzonych na tym rynku pokazały, że wiele naruszeń wynikało z nieznaomości prawa ochrony konkurencji przez przedsiębiorców. Opracowanie zostało umieszczone na stronie internetowej UOKiK oraz przekazane kuriom biskupim i parafiom, co spotkało się z dużym zainteresowaniem.

Nakładanie i egzekucja kar finansowych

Działania miękkie i decyzje zobowiązujące to tylko część instrumentarium władczego Prezesa UOKiK. Najtwardszym działaniem są decyzje stwierdzające, w których nakładane są kary na przedsiębiorców. Pod koniec 2015 r., w związku ze zmianą przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, Urząd zaktualizował opublikowane na stronie internetowej *Wyjaśnienia dotyczące sposobu ustalania kar pieniężnych za stosowanie praktyk ograniczających konkurencję*, wprowadzając m.in. wyjaśnienia w zakresie nakładania kar na osoby fizyczne.

W roku 2015 położono nacisk na egzekucję kar prawomocnie potwierdzonych przez sąd. W ubiegłym roku UOKiK wyegzekwował kary finansowe nałożone na przedsiębiorców na poziomie ok. 278 mln zł, w porównaniu z latami 2013-2014, kiedy to poziom egzekucji kar wyniósł blisko 14,6 mln zł (2013) i 15,8 mln zł (2014).

⁶ Dedykowane strony internetowe: finanse.uokik.gov.pl; prawakonsumenta.uokik.gov.pl; ustawa-antymonopolowa.uokik.gov.pl

Uznanie dla działań UOKiK w kraju i zagranicą

Działania Urzędu realizowane w oparciu o *Politykę* są doceniane przez rynek. Przykładem tego jest przyznanie UOKiK w listopadzie 2015 roku nagrody Polskiego Stowarzyszenia Prawników Przedsiębiorstw. W uzasadnieniu doceniono konsekwentne stosowanie polityki otwartości Urzędu, a także skuteczną promocję reguł *compliance* i dobrych wzorców biznesowych w polskich przedsiębiorstwach.

W ostatnich dwóch latach UOKiK był również bardzo pozytywnie oceniany przez wiodące zagraniczne publikacje branżowe - w tym w szczególności magazyn *Global Competition Review*. Prestiżowe wydawnictwo Uniwersytetu w Oxfordzie - *Journal of European Competition Law and Policy* - opublikowało pod koniec 2014 r. artykuł Prezesa UOKiK *Niezależność i odpowiedzialność* (org. *Independence and accountability*) dotyczący kluczowych aspektów funkcjonowania organów ochrony konkurencji.

Kluczowe wyzwania

Jednym z ważniejszych obszarów wzmacniania systemu ochrony konkurencji i konsumentów będą kolejne działania legislacyjnymi rządu. Najpilniejszą kwestią jest implementacja dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/11/UE z dnia 21 maja 2013 r. w sprawie alternatywnych metod rozstrzygania sporów konsumenckich, wraz z systemem ADR i internetową platformą ODR (*online dispute resolution*). UOKiK przygotował założenia do tej ustawy na wiosnę 2015 roku. Projekt ustawy, opracowany na podstawie założeń przez Rządowe Centrum Legislacji, został przekazany do konsultacji 27 stycznia br.

Istotny jest przegląd prawa konsumenckiego, planowany przez Komisję Europejską, który obejmuje:

- Dyrektywę w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich 93/13 / EWG (UCTD);
- Dyrektywę w sprawie niektórych aspektów sprzedaży towarów konsumpcyjnych i związanych z tym gwarancji 1999/44 / WE;
- Dyrektywę o nieuczciwych praktykach handlowych 2005/29 / WE (UCPD);
- Dyrektywę w sprawie ochrony konsumenta przez podawanie cen produktów oferowanych konsumentom 98/6 / WE;
- Dyrektywę w sprawie nakazów zaprzestania szkodliwych praktyk w celu ochrony interesów konsumentów 2009/22 / WE;
- Dyrektywę dotyczącą reklamy wprowadzającej w błąd i reklamy porównawczej 2006/114/WE.

Potrzebne wydaje się także przesądzenie przez rząd czy należy kontynuować nowelizację ustawy o ochronie nabywcy lokalu mieszkaniowego i domu jednorodzinnego (tzw. ustawa deweloperska). Projekt nowelizacji został zgłoszony do Wykazu prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów (poz. ZD3). Zaproponowane przez UOKiK zmiany dotyczą między innymi uregulowania kwestii związanych z umową rezerwacyjną, obowiązków przedkontraktowych dewelopera, odbioru mieszkania.

Postuluję również sfinalizowanie porozumienia między UOKiK a Centralnym Biurem Antykorupcyjnym w zakresie zwiększenia potencjału wykrywania złowych przetargowych. Bliska współpraca organów ścigania z UOKiK jest niezbędna dla skutecznego wykrywania i karania tego typu naruszeń.

Z poważaniem,

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'M. Plesz', with a long horizontal stroke extending to the right.

Załączniki:

1. Polityka ochrony konkurencji i konsumentów
2. Sprawozdanie z działalności UOKiK za 2014 r.
3. Sprawozdanie z wykonania planu działalności UOKiK na rok 2014 (KPRM)
4. Plan działalności UOKiK na 2015 r. (KPRM)